

REVISTA DE DREPTUL FAMILIEI

2/2025

UNIVERSUL JURIDIC

Indexări internaționale

HEINONLINE

Central and Eastern European Online Library
www.ceeol.com

ERIH PLUS
EUROPEAN REFERENCE INDEX FOR THE
HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

REVISTA DE DREPTUL FAMILIEI

Redactor-șef: **Ioan Ilieș Neamț**
Redactor-șef adjunct: **Bogdan Dumitru Moloman**

Consiliul științific:

- Marieta Avram** - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din București
Alexandru Bacaci - prof. univ. dr. emerit, Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu
Flavius-Antoniu Baias - prof. univ. dr., dr. H.C., Facultatea de Drept, Universitatea din București
Mircea Dan Bob-Boșan - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Traian Briciu - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din București
Sevastian Cercel - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din Craiova
Ioan Chelaru - prof. univ. dr., Facultatea de Științe Juridice și Administrative, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”, București
Dan Chirică - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Emese Florian - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Gabriela-Cristina Frențiu - judecător, Tribunalul Bistrița-Năsăud, doctor în drept civil
Oana Ghiță - conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din Craiova
Codruța Hageanu - conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu
Lucia Irinescu - conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași
Călina Jugastru - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu
Ioan Leș - prof. univ. dr. emerit, dr. H.C., Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu
Bogdan Dumitru Moloman - lector asociat dr., Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca; consilier superior, Primăria Municipiului Bistrița
Adina Renate Motica - conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea de Vest, Timișoara
Ioan Ilieș Neamț - asist. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din București; judecător, Curtea de Apel Cluj; formator, Institutul Național al Magistraturii
Cristina Nicolescu - conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din București
Liviu Pop - prof. univ. dr. emerit, dr. H.C., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Valeriu Stoica - prof. univ. dr. emerit, dr. H.C., Facultatea de Drept, Universitatea din București
Ionuț Florin Popa - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Dan Andrei Popescu - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Paul Vasilescu - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca

Consiliul științific internațional:

- Ángel Acedo Penco** - prof. dr., Universidad de Extremadura, Spania
Alessandra Cordiano - prof. dr., Università degli Studi di Verona, Italia
Matilde Cuenca Casas - prof. dr., Universidad Complutense de Madrid, Spania
Lucinda Ferguson - asociate professor dr., University of Oxford, Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord
Michel Grimaldi - prof. dr., dr. H.C., Université de Paris II „Panthéon-Assas”, Franța
Mark Henaghan - prof. dr., University of Auckland, University of Otago, Noua Zeelandă
Aída Kemelmajer De Carlucci - prof. dr., dr. H.C., Universidad Nacional de Cuyo, Argentina
Athena Nga-chee Liu - asociate professor dr., University of Hong Kong, Republica Populară Chineză – Hong Kong
Rolf Madaleno - prof., Universidade do Vale do Rio dos Sinos; PUC-RS, Brazilia
Leandro Martín Merlo - prof., Universidad de Buenos Aires y Universidad Abierta Interamericana, Argentina
Eulalia María Moreno Trujillo - prof., Universidad de Granada, Spania
Pablo Quinzá Redondo - prof. ayudante dr., Universidad de Valencia, Spania
Alain Roy - prof. dr., Université de Montréal, Canada
Flávio Murilo Tartuce Silva - prof. dr., Faculdade Autônoma de Direito (FADISP-ALFA) São Paulo, Brazilia
Enrique Varsi Rospigliosi - prof. dr., dr. H.C., Universidad de Lima y Universidad Nacional Mayor de San Marcos, Peru

Consiliul de redacție:

- Ana-Luisa Chelaru** - notar public, Camera Notarilor Publici București, doctor în drept civil
Viorica-Claudia Dumitrache - lector univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu
Marius Floare - lector univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Ioana Nicolae - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea Transilvania din Brașov
Ioana Laura Toma-Dăuceanu - lector univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din București

PRINCIPIUL INTERESULUI SUPERIOR AL COPILULUI VS. ABUZUL DE DREPT AL PĂRINTELUI ÎN LITIGIILE PRIVIND SUPLINIREA CONSIMȚĂMÂNTULUI PENTRU DEPLASAREA MINORULUI ÎN AFARA ȚĂRII

Diana Flavia BARBUR*

REZUMAT

Articolul de față își propune să analizeze condițiile în care poate fi admisă o cerere având ca obiect emiterea unei ordonanțe președințiale prin care să se suplinească acordul unuia dintre părinți cu privire la deplasarea în străinătate a minorului, pornind de la premisa că o astfel de cerere este susceptibilă de admitere doar în măsura în care se dovedește existența unui refuz abuziv din partea părintelui pârât. Studiul este realizat prin raportare la spețe concrete și urmărește identificarea unor răspunsuri clare la trei problematici distincte, și anume: dacă starea de pasivitate a părintelui pârât poate fi calificată drept un refuz abuziv, care sunt criteriile în funcție de care se poate aprecia dacă un refuz este abuziv și, nu în ultimul rând, dacă instanța este ținută să își limiteze analiza exclusiv la motivele invocate de părintele care se opune deplasării minorului ori dacă aceasta poate analiza, ex officio, și alte argumente de fapt sau de drept, chiar și în absența unei susțineri explicite din partea părintelui pârât, în scopul calificării refuzului ca fiind sau nu abuziv. În partea finală a articolului, am identificat, din practica judecătorească, anumite categorii de situații în care refuzul exprimat de părintele pârât nu poate fi calificat ca având un caracter abuziv.

Cuvinte-cheie: refuz abuziv, suplinire de consimțământ, ordonanță președințială, deplasarea minorului în străinătate, interesul superior al copilului, abuz de drept.

LE PRINCIPE DE L'INTÉRÊT SUPÉRIEUR DE L'ENFANT CONTRE L'ABUS DES DROITS DES PARENTS DANS LES LITIGES CONCERNANT LA SUPPLÉANCE DU CONSENTEMENT AU DÉPLACEMENT DU MINEUR HORS DU PAYS

RÉSUMÉ

Cet article vise à analyser les conditions d'admission d'une demande visant à obtenir, par ordonnance présidentielle, le remplacement du consentement de l'un des parents concernant le voyage du mineur à l'étranger, en partant du principe qu'une telle demande n'est recevable que si l'existence d'un refus abusif du parent défendeur est prouvée. L'étude, menée à partir de cas concrets, vise à apporter des réponses claires à trois questions distinctes: la passivité du parent défendeur peut-elle être qualifiée de refus abusif? Quels sont les critères permettant d'apprécier le caractère abusif d'un refus? Enfin, le tribunal doit-il limiter son analyse aux seuls motifs invoqués par le parent qui s'oppose au déplacement du mineur ou peut-il analyser d'office d'autres arguments de fait ou de droit, même en l'absence de soutien explicite du parent défendeur, afin de qualifier le refus d'abusif ou non? Dans la dernière partie de l'article, j'ai identifié, à partir de la pratique judiciaire, certaines catégories de situations dans lesquelles le refus exprimé par le parent défendeur ne peut être qualifié d'abusif.

Mots-clés: refus abusif, substitution de consentement, ordonnance présidentielle, voyage d'un mineur à l'étranger, intérêt supérieur de l'enfant, abus de droit.

* Avocat, Baroul Cluj. E-mail: flavia.barbur@gmail.com.

THE PRINCIPLE OF THE BEST INTEREST OF THE CHILD VS THE ABUSE OF THE PARENTAL RIGHTS IN DISPUTES REGARDING THE SUBSTITUTION OF CONSENT FOR THE MINOR'S TRAVEL ABROAD

ABSTRACT

This article aims to analyze the conditions under which a request, with the object of issuing a presidential order to replace the consent of one of the parents regarding the minor's travel abroad, may be admitted, starting from the premise that such a request is susceptible to admission only to the extent that the existence of an abusive refusal on the part of the defendant parent is proven. The study is conducted by referring to specific cases and aims to identify clear answers to three distinct issues, namely: whether the state of passivity of the defendant parent can be qualified as an abusive refusal, what are the criteria according to which it can be assessed whether a refusal is abusive and, last but not least, whether the court is required to limit its analysis exclusively to the reasons invoked by the parent who opposes the minor's transfer or whether it can analyze, ex officio, other factual or legal arguments, even in the absence of explicit support from the defendant parent, in order to qualify the refusal as abusive or not. In the final part of the article, I identified, from judicial practice, certain categories of situations in which the refusal expressed by the defendant parent cannot be qualified as abusive.

Keywords: *abusive refusal, substitution of consent, presidential order, minor's travel abroad, best interests of the child, abuse of rights.*

Cuprins

I. Introducere	21
II. Texte de lege incidente în cauză și orientarea instanțelor	21
III. Problemele supuse analizei	25
III.1. Lipsa unui refuz/unei opinii din partea celuilalt părinte poate fi interpretat ca un refuz abuziv?	25
III.1.1. Obiectul cererii și soluția instanței.....	25
III.1.2. Comentariu.....	26
III.2. Care sunt criteriile în funcție de care se poate aprecia că un refuz este abuziv? Câte detalii trebuie să furnizeze părintele reclamant către celălalt cu privire la deplasare?	28
III.2.1. Obiectul cererii și soluțiile instanțelor.....	28
III.2.2. Comentariu.....	32
III.3. Pentru a interpreta dacă un refuz este abuziv, instanța este ținută să analizeze exclusiv motivele pentru care părintele s-a opus deplasării? Sau poate să analizeze orice motiv, chiar și pe cele care nu au fost invocate de către părintele pârât?	35
III.3.1.Obiectul cererii și soluțiile instanțelor.....	35
III.3.2. Comentariu.....	38
IV. Situații în care un refuz nu este abuziv	40
IV.1. Riscul de răpire internațională de minori.....	40
IV.2. Încălcarea programului de relații personale sau a timpului petrecut cu un părinte	41
IV.3. Deplasarea în țări cu risc de călătorie	43
V. Concluzii.....	44

I. Introducere

Regula exercitării în comun a autorității părintești, introdusă prin art. 397 C. civ., a plasat responsabilitatea luării deciziilor importante din viața unui copil pe umerii ambilor părinți. Astfel, aceștia sunt obligați să se consulte, să discute, să analizeze și să decidă în conformitate cu principiul interesului superior al copilului.

Întocmirea pașaportului pe numele unui minor și deplasarea acestuia în afara țării reprezintă doar doua dintre deciziile pe care părinții trebuie să le ia împreună, indiferent dacă sunt căsătoriți sau nu, atât timp cât exercită împreună autoritatea părintească.

În practică însă, deseori, după divorț, aceste aspecte creează numeroase discuții și conflicte între părinți, fiind un element de presiune și/sau de șantaj sau, în cele mai bune cazuri, de șicană. În activitatea mea, am întâlnit puține situații în care refuzul să fie unul cu adevărat justificat, să aibă legătură doar cu situația concretă a copilului și să vizeze exclusiv interesul superior al acestuia. De obicei, refuzul nu este animat de binele copilului, ci este strâns legat de dorința de a-l prejudicia sau de a-l răni pe celălalt părinte. În spatele acestui refuz se află, adesea, alte motive și, în general, conflicte nerezolvate între cei doi foști parteneri.

Instanțele chemate să tranșeze astfel de litigii au un rol destul de dificil, deoarece nu doar că sunt nevoite să aplice o succesiune de texte legale, ci și să analizeze, în raport de situația concretă dedusă judecății, cum pot ocroti interesul superior al copilului în cauză¹ și drepturile acestuia. Nu în ultimul rând, trebuie să verifice dacă refuzul părintelui pârât are un caracter abuziv sau nu.

Cererile de suplینire a consimțământului pentru eliberarea pașaportului și deplasarea minorilor în străinătate îmbracă, de cele mai multe ori, forma unor ordonanțe președințiale, dar pot exista – este adevărat, mai rar – și situații în care părintele optează pentru o acțiune de fond/de drept comun.

II. Texte de lege incidente în cauză și orientarea instanțelor

Potrivit legii naționale, respectiv art. 23 alin. (2) din Legea nr. 272/2004, deplasarea copiilor în străinătate se realizează cu respectarea prevederilor Legii nr. 248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate, cu modificările și completările ulterioare. De asemenea, potrivit art. 30 alin. (1) lit. b) din Legea 248/2005, modificată, minorului care este titular al unui document de călătorie în străinătate i se permite ieșirea din țară numai dacă părintele însoțitor prezintă o declarație a celuilalt părinte din care să rezulte acordul acestuia cu privire

¹ Art. 2 alin. (2) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată (M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014), cu modificările și completările ulterioare.